

K NÁCVIKŮM UVÁDĚNÍ VOJSK DO BOJOVÉ POKOTOVOSTI

Vysoké bojové pohotovosti je možné dosáhnout jen dokonalým ovládnutím svěřených zbraní a bojové techniky každým vojákem, vycvičeností a přípravou jednotek, útvarů a svazků k vedení soudobého boje ve složitých podmínkách. K tomu jsou vojska připravována ve všech předmětech a formách bojové a politické přípravy v souladu s Programy bojové přípravy jednotlivých druhů vojsk.

K sladění činnosti v jednotkách a útvech a zvládnutí některých úkolů ve stanovených časových normách při uvádění do vyšších stupňů bojové pohotovosti jsou vojska pravidelně připravována formou nácviků, které dělíme na:

- **dílčí nácviky**, jež uskutečňují roty a prapory jednou měsíčně (kromě měsíců, kdy je komplexní nácvik útvarů a v posádce) za řízení jejich velitelů a jedenkrát za výcvikové období s každým praporem za řízení přímých nadřízených velitelů,

- **komplexní nácviky** útvarů — jednou za výcvikové období za řízení nadřízených velitelů,

- **komplexní celoposádkové nácviky** prováděné jednou za výcvikový rok za řízení velitelů posádek.

Každý druh uvedených nácviků má své opodstatnění a nelze jej podceňovat.

Dílčí nácviky mají za cíl vycvičit vojáky a jednotky k splnění všech úkolů a činností při uvádění do vyšších stupňů bojové pohotovosti ve stanovených časových lhůtách. Zdůrazňují vycvičit, protože právě toto si někteří velitelé neuvědomují a zaměňují nácvik za jakési prověření jednotky. Při takto řízeném zaměstnání jsou pak učební cíle zpravidla splněny jen částečně.

Dosavadní poznatky potvrzují, že uvedená zaměstnání jsou efektivní tehdy, když řídící dokonale zná činnost jednotky, prostor, ve kterém ji má vykonávat, a stanovené časové lhůty. Nácviky je nutné správně metodicky a náročně ří-

dit. To znamená zaměstnání rozdělit na jednotlivé učební otázky (na dílčí činnosti a každou procvičovat až do bezchybného provedení ve stanovené časové lhůtě) a na jeho závěr procvičit celou plánovanou činnost, která byla předmětem nácviku.

Efektivnost dílčích nácviků spočívá v rozpracování činnosti jednotky od plnění úkolů v ubytovacích rajónech až po dosažení pohotovosti v prostoru soustředění, v jejich plánovitém uskutečňování, v dostatečném materiálním zabezpečení, v účasti celé jednotky a v jejich řízení (jako u jiných zaměstnání z bojové přípravy podle zpracované a schválené písemné přípravy a za přítomnosti funkcionáře z nadřízeného stupně velení).

Dílčí nácviky prováděné jednou za výcvikové období s každým praporem a za řízení přímých nadřízených velitelů mají za cíl především sladit činnost celého praporu a zdokonalit velitele a vojáky v plnění nařízených opatření v ubytovacích rajónech, parcích techniky, shromaždištích a v prostorech soustředění. I tyto nácviky je zapotřebí vykonávat po částech a tak dlouho, dokud činnost celé jednotky nebude přesná a uskutečněná ve stanovených lhůtách. Jinak budou tato zaměstnání formální a nesplní svůj cíl.

V rámci nácviků připravujeme i skupiny, které jsou vyčleňovány bojovým rozdělením k samostatnému splnění určitého úkolu, jako např. nakládací skupiny materiálu, skupiny velení (SVŘM), technické pomoci, skupiny k zabezpečení pořádkové a regulační služby, skupiny předurčené pro rozvinutí mobilizačních pracovišť atd. Je nutné, aby jejich dílčí nácviky řídil ten funkcionář (náčelník), pro něho je skupina předurčena.

Zásadně je zapotřebí dodržet to, aby nácviky zejména na začátku výcvikového roku byly uskutečněny nejdříve v denní době a teprve potom za snížené viditelnosti. Dále rovněž, aby byly řádně plánovány a vojáci přesně předem znali dobu jejich konání. Je také nutné zamezit tomu, aby tato zaměstnání byla živelná, bez vědomí nadřízených velitelů, ev. byla zneužívána k šikanování vojáků a jednotek.

Komplexní nácviky útvarů mají za cíl sladit jejich činnost při uvádění do bojové pohotovosti v kasárnách, ve shromaždištích a v prostorech soustředění. Musí jim předcházet vycvičenost celého útvaru (formou dílčích nácviků) v plnění úkolů v jednotkách a skupinách určených bojovým rozdělením.

V období přípravy komplexního nácviku (tj. minimálně 10 dnů před jeho zahájením) je nutné u všech štábů, jednotek, ve skladech a v parku techniky uskutečnit tematickou prověrku plnění opatření stálé pohotovosti. Na základě zjištěného stavu pak velitel útvaru vydá nařízení k odstranění nedostatků a organizační nařízení k přípravě nácviku. Zkušenosti potvrzují, že je zapotřebí, aby funkcionáři štábu svazku, kteří se budou podílet na tomto zaměstnání, byli předem seznámeni s plány uvedení útvaru i jednotek do bojové pohotovosti a byli přezkoušeni ze znalostí obecně platných zásad pro uvádění vojsk do bojové pohotovosti.

K organizování a provedení komplexních nácviků u vševojskových útvarů se nám osvědčilo vytvářet „Skupinu řízení komplexního nácviku“ ve složení: velitel svazku (řídící zaměstnání), náčelník operační skupiny (jeho zástupce), důstojník politického oddělení (k sledování činnosti zástupce velitele útvaru pro politické věci, plnění úkolů politického aparátu a hodnocení morálně politického stavu útvaru), důstojník operační skupiny (zpracovatel komplexního nácviku — pomocník řídícího zaměstnání) a důstojník spojovací odbornosti (odpovídá za zabezpečení spojení).

K prověření činnosti u jednotek je účelné vytvořit „Skupinu kontroly“, a to tak, aby u každého praporu a roty byl jeden důstojník ze štábu svazku. Možné složení skupiny a hlavní úkoly funkcionářů — viz **tabulku**.

Tabulka

Funkcionář	Kontroluje
náčelník štábu	činnost štábu útvaru
zástupce velitele svazku pro výzbroj	technické zabezpečení
náčelník tankové a automobilní služby	činnost v parku techniky
náčelník raektového a dělostřeleckého vyzbrojování	nácvik zabezpečení vyvezení munice
důstojník tankové a automobilní služby	činnost roty oprav techniky
zástupce velitele svazku pro týl s jedním důstojníkem	činnost týlové skupiny a roty týlového zabezpečení
náčelník služby PHM	nácvik zabezpečení vyvážení PHM
náčelník výstrojní služby	nácvik zabezpečení vyvážení výstroje
náčelník proviantní služby	nácvik zabezpečení vyvážení proviantu
náčelník PVO	činnost PL baterie
náčelník ženijní služby	činnost ženijní roty
náčelník chemické služby	činnost roty chemické ochrany
náčelník zdravotnické služby	činnost obvaziště
spojovací náčelník	činnost spojovací roty a zabezpečení spojení
zpravodajský náčelník	činnost průzkumné roty
důstojník pro mobilizační věci	činnost mobilizačních pracovišť
minimálně čtyři důstojníci ke každému praporu	činnost praporů

Osvědčilo se nám také uskutečňovat komplexní nácvik podle učebních otázek.

V první učební otázce procvičit činnost útvaru od vyhlášení vyššího stupně bojové pohotovosti po příchod řidičů a jednotek útvaru do parku techniky. Přitom je účelné u útvaru, kromě opatření uvedených v plánech, dále sledovat:

- činnost dozorců útvaru a dozorců rot,
- odchod spojek určených k vyzkoušení vojáků z povolání, řidičů a zvláštních skupin,
- činnost velitelů jednotek (nebo jejich zástupců určených v bojovém rozdělení pro uvádění jednotky do bojové pohotovosti),
- organizovaný výdej zbraní, vynášení materiálu a odchod jednotek z ubytovacích rajónů,
- připravenost materiálu jednotek k likvidaci,
- uzamčení místností po odchodu jednotek z ubytovacích rajónů,
- velení jednotkám při činnosti v ubytovacích prostorech, za přesunu a po příchodu do parku techniky.

Ve druhé učební otázce zaměřit nácvik k přípravě techniky, výjezdu z parku a k úkolům ve shromaždišti. Při procvičování činnosti u techniky je nutné dbát, aby byly dodržovány technologické postupy prací před jejím výjezdem a aby veškerou činnost řídili velitelé jednotek (vydáváním povelů nebo signálů). Osvědčilo se nám výcvik výjezdu z parku organizovat nejdříve bez techniky a až po zvládnutí této činnosti procvičit výjezd s technikou. Považuji za vhodné v této učební otázce důsledně procvičit zejména:

- organizovaný příchod jednotek k technice,
- řídicí činnost velitelů,
- organizovanou přípravu techniky k výjezdu,
- činnost míst technické pomoci,
- pořádkovou a regulační službu,
- sladění výjezdu techniky po jednotkách,
- ve shromaždištích: předávání hlášení o počtech osob a vyvedené techniky, vydání dokumentace, organizování proudů techniky pro přesun, organizaci PVO, vydávání rozkazu pro přesun do prostoru soustředění.

Ve třetí učební otázce nacvičit přesun ze shromaždišť a činnosti v prostorech soustředění. Myslím, že při přesunu ze shromaždišť do prostorů soustředění je zapotřebí se zaměřit na velení za přesunu, dodržování vzdáleností mezi vozidly a jednotlivými proudy, plynulost i na technické a zdravotnické zabezpečení. Při procvičování činnosti v prostorech soustředění dbát, aby jednotky a velitelé důsledně zvládli:

- organizované zaujetí prostoru soustředění,
- navázání spojení s nadřízenými i podřízenými stupni velení,
- organizaci protivzdušné obrany a všechny otázky bojového zabezpečení,
- výdej munice a ostatního materiálu jednotkám i jednotlivcům,
- naplnění kulometných pásů a zásobníků nábojů,
- odkonzervování a přípravu munice,
- přípravu zbraní, speciální bojové techniky a výzbroje k vedení boje a plnění odborných úkolů u druhů vojsk,
- kontrolu ochranných masek k zajištění jejich těsnosti,
- kontrolní prohlídky bojové a dopravní techniky,
- hlášení o dosažení pohotovosti (včetně počtů osob a techniky) nadřízenému stupni velení.

Při komplexním nácviku je navíc nutné sledovat činnost skupiny velení (SVŘM), rozvinutí mobilizačních pracovišť, nakládání materiálu (proviantu, PHM, munice, výstroje), opatření k vyrozumění vojáků z povolání, činnost pořádkové a regulační služby a dalších skupin, které jsou u útvaru vyčleňovány bojovým rozdělením.

Podle mého názoru je vhodné k získání informací o průběhu nácviku organizovat spojení (s využitím přenosných rádiových stanic, případně telefonů) řídicího zaměstnání s některými funkcionáři skupiny kontroly.

Po splnění všech činností, které obsahovala každá učební otázka, řídicí komplexního nácviku přijme hlášení od skupiny kontroly o kvalitě splněných úkolů u jednotek. Na základě toho rozhodne, zda učební otázky opakovat, nebo zahájit procvičování dalších otázek.

Vzhledem k získaným poznatkům z procvičování jednotlivých učebních otázek řídicí zaměstnání na závěr:

- zhodnotí klady v činnosti jednotek a celého útvaru,

— podrobně poukáže na nedostatky a jejich příčiny (pozornost věnuje těm nedostatkům, které nebyly odstraněny z předešlého komplexního nácviku a nařídí dokdy je odstranit formou dílčích nácviků),

— zhodnotí splnění cíle celého zaměstnání, a které jednotky a funkcionáři jsou v této oblasti nejlépe připraveni,

— stanoví úkoly k dalšímu zkvalitňování přípravy útvaru pro přechod do vyšších stupňů bojové pohotovosti.

Komplexní celoposádkové nácviky mají za cíl sladit činnost všech útvarů dislokovaných v posádce, a to především:

— výjezdy útvarů z kasáren, zaujetí shromaždišť a osy přesunu útvarů do prostorů soustředění,

— plnění úkolů pořádkové a regulační služby v posádce,

— odběr munice a ostatního materiálu z posádkových skladů,

— střídání posádkových stráží,

— plnění opatření k zabezpečení bojové činnosti v posádce atd.

Zkušenosti potvrzují, že komplexní celoposádkové nácviky je účelné organizovat obdobně jako komplexní nácviky s vhodně volenými učebními otázkami, včetně stanovení „Skupiny řízení komplexního celoposádkového nácviku“ a „Skupiny kontroly“.

Dobu nácviku určí velitel posádky na základě dohovoru s veliteli útvarů, a to tak, aby se nácviku mohly zúčastnit všechny útvary posádky. Minimálně 2 až 3 týdny před nácvikem velitel posádky zabezpečí přípravu velitelů útvarů a všech funkcionářů, kteří se budou podílet na jeho řízení, a vydá potřebná organizační nařízení.

Na závěr nácviku je nutné, aby vyhodnotil celé zaměstnání a vydal nařízení, ve kterém určí termín odstranění nedostatků nebo vyřešení problémů, jež se v činnosti útvarů při plnění posádkových opatření projeví.

V článku jsem uvedl některé zkušenosti z nácviků uvádění vojsk do bojové pohotovosti. Považuji za nutné zdůraznit, že je zapotřebí těmto otázkám věnovat potřebnou pozornost, zvláště však metodice řízení nácviků. Cíle a učební úkoly nesmíme zaměňovat za prověřování činnosti rozhodujících úkolů. Získané poznatky svědčí o tom, že nedostatky vznikají zvláště tam, kde je pomalá adaptace některých velitelů (náčelníků) na změněné podmínky a rostoucí požadavky, kde jsou problémy řešeny starými způsoby, formami i metodami a kde na splnění úkolů není vynakládáno odpovídající úsilí. Dobrých výsledků dosahují útvary, jejichž velitelé (náčelníci) věnují pozornost tomu, aby každý příslušník přesně znal obsahové, časové a prostorové plnění úkolů a byl schopen samostatné činnosti, kde dobré výsledky prověrek zabezpečení bojové pohotovosti nejsou náhodné, ale odrazem vycvičenosti a jejich připravenosti k plnění bojových úkolů ve stanovených časových lhůtách.